

EDUCACIÓ INFANTIL EDUCACIÓ PRIMÀRIA

BON DIA SALUT!

PROGRAMA DE PREVENCIÓ

**GUIA PER AL PROFESSORAT
D'EDUCACIÓ INFANTIL I
EDUCACIÓ PRIMÀRIA OBLIGATÒRIA**

ÍNDEX

Educació infantil i educació primària obligatòria: nous materials	2
Currículums d'educació infantil — educació primària obligatòria	3
Referents psicopedagògics	6
La funció del professorat	7
Tres aspectes fonamentals en la nova proposta curricular	8
Objectius i continguts educatius en EPO	9
Continguts educatius — infantil	10
Continguts educatius — EPO	11
Proposta metodològica	12
Activitats	13
La temporalització	13
Els criteris d'avaluació	14

Edita: Govern de les Illes Balears
Conselleria de Salut i Consum
Direcció General de Salut Pública i Participació
Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears -PADIB-

Font Original: **XUNTA DE GALICIA**
Servei Galleg de Salut. Conselleria de Sanitat
Subdirecció General de Salut Mental i Drogodependències

Autors: Cid González, Mª Aurora
Fernández Rodríguez, Alejandra
González Nóvoa, M^a del Carmen
Isorna Folgar, Manuel
Morán Iglesias, Jesús
Navia Rei, Carlos

Traducció: Riutort Mir, Paula

Disseny i edició: Kalandraka Editora

Any: 2008

ISBN: 978-84-691-6530-0

Depòsit Legal: PM 1883 - 2008

Educar per a la salut suposa que les persones puguin adquirir destreses i habilitats saludables que els capacitin per viure de forma autònoma.

L'àmbit educatiu es converteix en un important espai de desenvolupament de la persona i constitueix un dels llocs més idonis per articular programes de promoció de la salut i prevenció de les drogodependències que ajudin en l'adquisició d'aquestes destreses des de la infantesa.

Fruit de la col·laboració establerta entre la Conselleria de Salut i Consum i la Conselleria d'Educació, es desenvolupen tota una sèrie d'accions encaminades en la incorporació i aplicació de programes específics d'educació per a la salut en els centres docents.

La Conselleria de Salut i Consum, mitjançant el Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB), dins la línia que marca el Pla d'Actuacions 2007-2011 en drogodependències i addiccions, posa a disposició de la comunitat educativa aquest programa de promoció de la salut per poder treballar la formació d'hàbits saludables.

El programa "Bon Dia Salut!" és una eina de reforç per al professorat, amb dinàmiques i activitats educatives dirigides a alumnes d'Educació Infantil i Primària, per tal d'educar i habitar en conductes saludables, en les àrees referides de l'educació per a la salut i adaptades a les característiques i particularitats dels diferents cicles formatius.

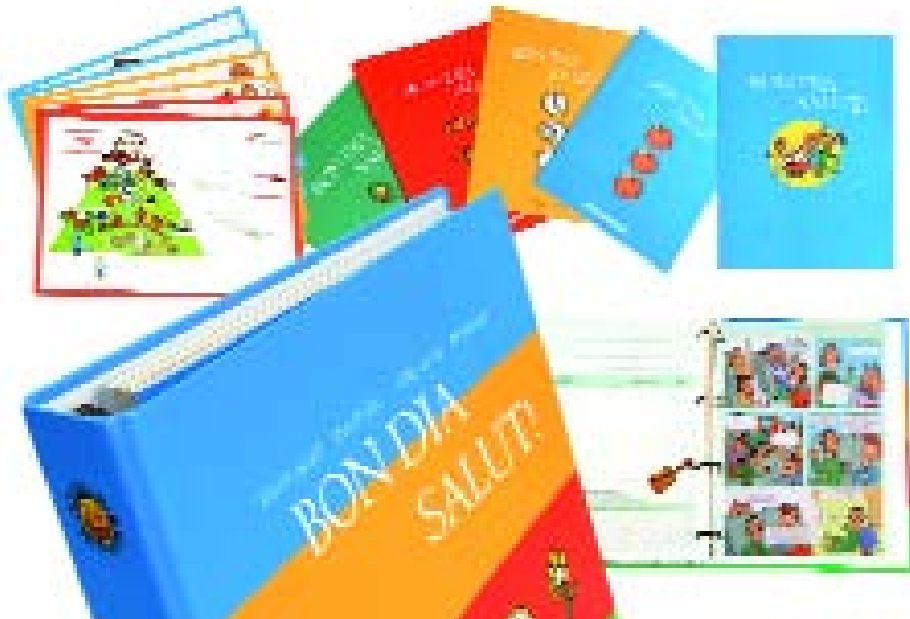
Vull agrair a la Xunta de Galícia haver posat a la nostra disposició el programa original "Saude na escola", així com als professionals que han participat en l'elaboració d'aquest programa. Esper que sigui d'utilitat i que en pogueu gaudir duent a terme aquesta proposta.

Vicenç Thomàs
Conseller de Salut i Consum

L'educació infantil i l'educació primària obligatòria NOUS MATERIALS

ELEMENTS QUE COMPOSEN EL MATERIAL

- **GUIA METODOLÒGICA PER AL PROFESSORAT**
Presentació amb orientacions curriculars, continguts, metodologia i pautes per a l'aplicació.
- **CARPETA PER AL PROFESSORAT**
Conté totes les unitats de les dues etapes.
- **CÒMIC**
Conté les històries continuades des d'infantil fins a 6è d'EPO.
- **QUADERNS PER A L'ALUMNAT**
Estan seqüenciats per cicle.

Currículums d'educació infantil — educació primària obligatòria

En el nou currículum d'EPO (Decret 130/2007), i en el currículum encara inèdit d'educació infantil, té una gran importància la presència de les competències bàsiques que l'alumnat haurà de desenvolupar al llarg d'aquestes etapes i completar en l'educació secundària obligatòria.

Entre aquestes competències, destacam especialment aquelles relacionades amb la prevenció i amb la salut:

- A:** Competència en el coneixement i en la interacció amb el món físic.
- B:** Competència per aprendre a aprendre.
- C:** Competència en l'autonomia i la iniciativa personal.

A: COMPETÈNCIA EN EL CONEIXEMENT I EN LA INTERACCIÓ AMB EL MÓN FÍSIC

Permet augmentar les conseqüències d'unes o d'altres maneres de vida, i adoptar una disposició a una vida física i mental saludables, en un entorn natural i social també saludables.

Suposa considerar la doble dimensió —individual i col·lectiva— de la salut, així com mostrar actituds de responsabilitat i de respecte de cara als altres.

B: COMPETÈNCIA PER APRENDRE A APRENDRE

Aquesta competència té dues dimensions fonamentals:

- L'adquisició de la consciència.
 - De les pròpies capacitats (intel·lectuals, emocionals, físiques).
 - Del procés i de les estratègies necessàries per a desenvolupar-les.
 - Del que pot fer un mateix i del que pot fer amb l'ajuda d'altres persones.
- Disposar d'un sentiment de competència personal, que redundi en la motivació, en la confiança en un mateix i en el gust per aprendre.

C: COMPETÈNCIA EN AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL

- Es refereix a l'adquisició de la consciència i en l'aplicació d'un conjunt de valors i d'actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement d'un mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional i la capacitat d'elegir.
- En la mesura que l'autonomia i la iniciativa involucren sovint altres persones, aquesta competència obliga a disposar d'habilitats socials per relacionar-se, per cooperar i per treballar en equip:
 - Posar-se en el lloc de l'altre.
 - Valorar les idees dels altres.
 - Dialogar i negociar.
 - Comunicar adequadament als altres les pròpies decisions.
 - Treballar de manera cooperativa i flexible.

PRINCIPIS METODOLÒGICS PER A LA PRÀCTICA DOCENT

(RD 1344/1991: CURRÍCULUM EPO)

- **Organització dels continguts amb un enfocament globalitzador**, que tracta les drogues des dels diferents aspectes i en la seva totalitat.
- **Construcció activa dels aprenentatges per part de l'alumnat**, que actua el professorat com a guia i mediador per facilitar que aquests siguin significatius.
 - Establiment de relacions entre coneixements, actituds, opinions prèvies i els nous continguts.
- **Funcionalitat dels aprenentatges:**
 - Aplicació pràctica del coneixement adquirit.
 - Necessitat i utilitat per a l'adquisició de nous continguts.
 - Desenvolupament d'habilitats i estratègies de planificació.
 - Regulació de la pròpia activitat d'aprenentatge (aprendre a aprendre).
- **Socialització entre iguals**, que proporciona pautes que permeten:
 - La confrontació i la modificació de punts de vista.
 - La coordinació d'interessos.
 - La presa de decisions col·lectives.
 - Desenvolupament de l'assertivitat.

- La funció del professorat va més enllà de la instrucció o l'ensenyament, per entrar plenament en l'educació personalitzada, en el seu doble vessant d'individualització i integració (MEC, 1992).
- En l'EPO es proposen **tres línies per al desenvolupament de l'acció tutorial** que es relacionen, en gran mesura, amb la prevenció del consum de drogues:

ENSENYAR A SER PERSONA: Desenvolupament integral de la personalitat.

En aquest cas cobren especial protagonisme la identitat personal i l'autoestima.

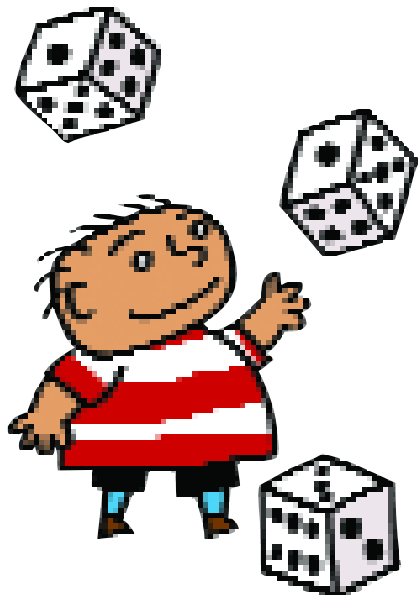
ENSENYAR A CONVIURE: Contribuir al desenvolupament socioafectiu de l'alumnat. S'ha de comunicar, cooperar, participar, respectar les normes, establir relacions adequades amb els altres, prendre decisions, resoldre conflictes.

ENSENYAR A PENSAR, o millor, **APRENDRE A APRENDRE**

- Aprenentatge d'estratègies generals de pensament.
- Desenvolupament de les capacitats intel·lectuals bàsiques.

TRES ASPECTES FONAMENTALS EN LA NOVA PROPOSTA CURRICULAR

- S'entén com un **continu al llarg de dues etapes** (ve donada pel còmic). No obstant, la prevenció del consum de drogues es ve fent més específica a mesura que es va produint l'entrada dels alumnes en la preadolescència.
- En els primers cursos es pretén asseure les bases **generant actituds generals, referides a la salut**, que resulten més positives per continuar aquest treball en les etapes posteriors.
- Es parteix d'un model de **col·laboració entre la família i el centre**. Això suposa que els pares han de conèixer i, en la mesura del possible, participar en la intervenció educativa que s'empregui per prevenir el consum de drogues.

OBJECTIUS I CONTINGUTS EDUCATIUS EN EPO

OBJECTIUS

Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència.

Adquirir habilitats per a la prevenció i la resolució pacífica de conflictes.

Valorar la higiene i la salut.

CONTINGUTS

Cura i manteniment de la salut.

Autoestima, autonomia i responsabilitat i independència personal.

Presa de decisions.

Interacció social, pressió del grup i comunicació interpersonal.

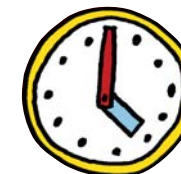
- ALIMENTACIÓ SALUDABLE
- AUTOESTIMA
- LA SALUT
- LES JUGUETES
- EXPRESSIÓ D'EMOCIONS
- HABILITATS SOCIALS
- AUTONOMIA PERSONAL
- LA PUBLICITAT

1r CICLE

1r CURS

- a) Alimentació saludable.
- b) Esport, treball en equip.
- c) Habilitats socials.

2n CURS

- a) El descans.
- b) Habilitats socials: normes.
- c) La salut. El tabac.

2n CICLE

3r CURS

- a) Habilitats socials.
- b) Alimentació.
- c) Drogues.

4t CURS

- a) Habilitats socials.
- b) Autoestima.
- c) Habilitats per a la vida.
- d) La salut. El tabac.

3r CICLE

5è CURS

- a) Curiositat.
- b) Risc vs risc controlat.
- c) Presa de decisions.
- d) Temps lliure.
- e) Tabac—alcohol.

6è CURS

- a) Pressió de grup.
- b) Diversió.
- c) Curiositat.
- d) Drogues.

ÚS DE TÈCNiques I PROCEDIMENTS QUE AFAVOREIXEN ELS ASPECTES SEGÜENTS:

- Qüestionar-se les pròpies idees o contrastar-les amb la nova informació.
- Generar actituds i valors personals fonamentats en la reflexió i que condueixin el subjecte al rebuig del consum indegut de drogues.
- Prendre decisions valorant les conseqüències dels seus actes.
- Aplicar el que ha après en la vida quotidiana i real, així com en diferents contextos (transferència).
- Involucrar els pares en els temes tractats en el mateix moment temporal que s'estan desenvolupant a l'aula.

- Basades en la construcció pròpia del coneixement.
- Obertes. Facilitadores de la reflexió i el pensament crític.
- Participatives. De realització:
 - col·lectiva
 - individual
- Graduades a l'etapa el nivell educatiu.
- Acompanyades de texts informatius.

LA TEMPORALITZACIÓ

- Realista i aproximada a la duració de cada sessió (50' – 1h), la qual cosa afavoreix el control del procés i la presa de decisions puntuals.
- Nombre recomanat per a l'eficàcia dels programes preventius: 8-10 sessions anuals.

ELS CRITERIS D'AVUACIÓ

INDICADORS D'AVUACIÓ

● PROCÉS

- Grau de participació de l'alumnat a les activitats.
- Clima educatiu.
- Idoneïtat de les activitats.
- Interès i atenció de l'alumnat de cara a les activitats.
- Procediments i estratègies que utilitza l'alumnat per realitzar-les.

● RESULTATS

- Valoració de l'alumnat (grau de satisfacció):
 - Grau de consecució dels objectius proposats i el desenvolupament dels continguts.
 - Nivell d'aprofundiment en les qüestions formulades.
- Treballs realitzats per l'alumnat.

